

קונטרס

טעם זקנים

שיחות התחזקות בעבודת השם
ע"ד הסלולה של
רביה"ק מוהר"ן מברסלב זי"ע
מאת הרה"ח
ר' לוי יצחק בענדער ז"ל
מתובל בסיפורי עובדות מאנ"ש מדורות הקודמים
מתורגם ללשון הקודש

סא

מכון
טעם
זקנים
שיחותיו של
רבי לוי יצחק בנדר ז"ל

תוכן השיעור

הבחירה תלויה בעשיית גדרים וסיגים

"יש להקל אפן התשובה"

בגן-עדן לא תופסים מקומות...

לשבת בגן עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג

"זאת התורה - אדם"

פתחו לי - פתחו לי!

צעק עד הרגע האחרון...

ר' יודל היה צריך לשפח הפל...

"לא להתפלל - ולחשוב שמתפללים!?"

הערות והארות מתקבלות בחפץ

לב, נא להתקשר אל:

יוסף מענדל האס

מאנסי ארה"ב

1-845-200-0443

(ארה"ק: 072-257-3456)

כל הזכויות שמורות

קונטרס זה הינו תרגום של

קונטרס ק"ב באידיש

לקבלת הקונטרס וכן ההקלטה (MP3)

של השיעור, יש לפנות דרך

האימייל:

Rlyb148@Gmail.Com

כדי ליטול חלק בהוצאות העתקת

הטייפס ולהדפיסם,

יש להתקשר:

(+1) 845-323-9216

ניתן להאזין לכל השיחות שי"ל על

ידינו:

בקו 'מערכת ברסלב'

ארה"ק: 02.560.7387

ארה"ב: 646.585.2985

ענגלאנד: 0330.390.0487

בעלגיע: 03.808.1775

לשמיעת השיעור המצו"ב יש להקיש:

#2.1.2.1.1 ואח"כ #93

שיעור פרשת נח שנת תשל"ז

(מייפ מס' 106 #)

הבחירה תלויה בעשית גדרים וסיגים

(לומד בלקוטי מוהר"ן סימן ק"צ - "ויגענו כל העם ויחדו ויאמרו כל אשר דבר ה' נעשה" וכו') כְּאֲשֶׁר ר' יִשְׂרָאֵל נִכְנֵם אֶל הַרְבֵּי, אָמַר לוֹ הַרְבֵּי: "דְּהוּ בִּיסַט דְּאֵי אַ לְמַדְן, וְוַעֲל אֵיךְ דִּיר זְאֵנְן אַ לְוַמְד'שֶׁע תּוֹרָה!". - " אַתָּה הָרִי לְמַדְן, אֹמֵר לְךָ תּוֹרָה בְּדַרְךָ לְוַמְד'ת!". - וְאָמַר לוֹ אֶת הַמְאָמֵר הַזֶּה.

ר' יִשְׂרָאֵל הָיָה זְקֵנוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן טוֹלְמִישִׁינְעֵר; אָבִי זְקֵנוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם ר' נַחֲמָן'ס.

(עֵינֵי שֵׁם כָּל הַתּוֹרָה:) "וּבְזֹה הָיָה תְּלוּי בְּחִירַת מִשָּׁה לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה אוֹ שְׁלֹא לְקַבֵּל, כִּי לֹא הָיָה אֶפְשָׁר לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה רַק אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּאַמְת, וְאִם לֹא הָיָה מוֹסִיף יוֹם אֶחָד, לֹא הָיָה מְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, וְהַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ לֹא אָמַר לוֹ רַק שְׁנַי יָמִים וְהוּא חֲבִין מְדַעְתּוֹ וּבְחַר לוֹ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה וְהוֹסִיף יוֹם אֶחָד, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הָיָה קַבְּלַת הַתּוֹרָה, וּבְזֹה הָיָה תְּלוּי עַקֵר הַבְּחִירָה שֶׁל מִשָּׁה בְּמַה שֶׁהוֹסִיף יוֹם אֶחָד מְדַעְתּוֹ".

הַצְּדִיקִים מוֹסִיפִים תְּמִיד; הֵם זוֹכִים - אֹמֵר הַרְבֵּי בַתּוֹרָה ל"ג, וּבַתּוֹרָה י"ט - ("לְשִׁמוֹעַ בְּקוֹל דְּבָרוֹ"). לְשִׁמוֹעַ אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ; הֵם שׁוֹמְעִים אֶת הַדְּבוּרִים מִהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ! "ה' שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְךָ" - מֵאֵלּוֹ שֶׁשְׁמַעוּ מִמֶּךָ בְּעֶצְמְךָ! הַצְּדִיקִים הָרִי שׁוֹמְעִים מִפִּי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֶצְמוֹ, אִם כֵּן אֵיךְ שִׁיךְ

אַצֶלְם בְּחִירָה? אֵלֶּא הַבְּחִירָה שְׁלָהֶם הִיא, שֶׁהֵם מוֹסִיפִים תָּמִיד, הֵם עוֹשִׂים גְּדָרִים, מִשְׁמֶרֶת לְמִשְׁמֶרֶת; וְהַגְּדָרִים שֶׁהֵם עוֹשִׂים – זֹהִי כָּל בְּחִירָתָם.^א

(ר' משה בינגשטוק: כָּל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה לֹא הֵיְתָה לְמֹשֶׁה רַבִּינוּ בְּחִירָה עֲלֵיהֶם?) כִּף יוֹצֵא מִכָּאן; כָּל הַתּוֹרָה הָרִי הֵיְתָה עִם בְּחִירָה – אֲלֵמָּלֵא מֹשֶׁה הָיָה בָּא אַחֲרַי שְׁנֵי יָמִים, לֹא הָיָה מְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה, הַשְּׂכִינָה הָרִי לֹא הֵיְתָה בָּאָה אַחֲרַי שְׁנֵי יָמִים, וּמִמִּילָא לֹא הָיָה קִבְּלַת הַתּוֹרָה. מַדּוּעַ לְמַעֲשֵׂה הָיָה מְעַמֵּד קִבְּלַת הַתּוֹרָה? כִּי מֹשֶׁה הוֹסִיף יוֹם אֶחָד בְּדֵי שְׂיָהוּוּ שְׁלוֹשָׁה יָמִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֲכַן בָּא אַחֲרַי הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי; כָּל קִבְּלַת הַתּוֹרָה הֵיְתָה תְלוּיָה בְּמֹשֶׁה.

כִּף זֶה תָּמִיד – רַבִּי נִתֵּן מְדַבֵּר עַל זֶה בְּהַלְכָה, שְׁאֵפְלוּ אֲצֶל כָּל אֶחָד יֵשׁ גַּם בְּחִינָה כְּזוֹ. לְמִשְׁלַל, הַחֲכָמִים עוֹשִׂים גְּדָר: 'שְׁנִיּוֹת לְעֵרִיוֹת', 'שְׁבוּת לְשֶׁבֶת' – הֵם עוֹשִׂים גְּדָר; בְּשִׁישׁ 'כֶּרֶם' – וְהַכֶּרֶם מִתְחִיל מֵרְחוֹק – וְאַחַר כִּף בָּא גְּדָר – בְּשֶׁהַחֲכָמִים עָשׂוּ גְּדָר, אֲזִי כָּבֵר מֵהַגְּדָר וְהִלָּאָה – הַשְּׂטַח כְּלוֹ נִחְשָׁב חֶלֶק מֵהַכֶּרֶם; כִּיּוֹן שִׁישׁ גְּדָר, זֶה נִחְשָׁב גַּם כֵּן 'כֶּרֶם', אֵף שְׁמֵהַגְּדָר עַד הַכֶּרֶם יֵשׁ עוֹד חֲתִיכַת שְׂטַח.

^א עי' ליקוטי הלכות הל' שבת ה"ז, אות נ': "אך עקר הבחירה של הצדיק שהוא בחינת משה הוא בבחינת משה הוסיף יום אחד מדעתו, כמו שכתבתי במקום אחר (בספר חיי מוהר"ן קצ"ז). ...ומשמם היה בחירתו של אדם הראשון כנ"ל. ועל כן באמת כל מכשול החטא שלו היה על ידי שהוסיפה על הצווי כמו שאמרו רז"ל, ועל ידי זה נכשלו לגמרי ועברו על מצות ה', כי בוודאי אסור להוסיף על דברי השי"ת כמו שכתוב, לא תוסיף עליו. אבל אף על פי כן מצינו שמשה רבינו הוסיף יום אחד מדעתו וה' יתברך הסכים עמו, כמו שאמרו רז"ל, אך בוודאי יש בזה חילוקים רבים, כי הלא מצינו בכל הצדיקים החכמים הראשונים שהוסיפו כמה גזירות וגדרים ברוב המצוות שהם בחינת משמרת למשמרת, כגון שבות לשבת וכו' כמו שאמרו רז"ל, ועל כן באמת לנו אסור לגמרי לגרוע או להוסיף, אבל גדולי הצדיקים יש להם בזה בחירה, שיש כמה דברים שהם צריכים להבין מדעתם אם להוסיף אם שלא להוסיף. ועל כן באמת יש יגיעה ועבודה גדולה בזה כמו שהבנתי מדבריו ז"ל בעת שדיבר מזה" וכו', עיי"ש בפנים באריכות יותר.

^ב עי' ברכת השחר ה"ה, צ"ד. גם עי' בספר "כוכבי אור" חלק 'ששון ושמחה' תפילה א' הערה ג': "כי אף על פי שעיקר הבחירה להבין מעצמו הוא רק אצל גדולי גדולים שהם בבחינת משה שהוסיף יום אחד מדעתו (שבת פח) אבל גם אצל אנשים פשוטים נמצא קצת מעין זה, שזה עיקר שורש הבחירה של כל אחד, ומכל שכן וכל שכן בדבר נורא ונשגב כזה צריכין להשתמש בזה יותר ויותר. וכן מובן מדברי מוהרנ"ת ז"ל בעל פה."

כָּל הַדְּבָרִים הַלְלוּ, כָּל הָעֲצוֹת שֶׁצִּדִּיקִים נוֹתְנִים, זֶה הָרִי הַכֹּל הוֹסְפוֹת - הֵם הָרִי נוֹתְנִים עֲצוֹת. הָרִבִּי גָּלָה אֶת הָעֲשָׂרָה מְזֻמְרֵי תְהִלָּים - וְרִבִּי נָתַן אֶף חֵבֶר תְּפִלָּה - זֶה כָּבֵר 'גִּדְר לְכָרִם', אֲבָל זֶה גַם כֵּן חֵלֶק מֵהַכָּרִם.

כְּשֶׁמְדַבְּרִים דְּבוּר לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא - זֶה הָרִי הַכֹּל הוֹסְפוֹת לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, אֲבָל זֶה עֲצֻמוֹ כָּבֵר גַּם חֵלֶק מֵהַתּוֹרָה עֲצֻמָּה, מִדּוּעַ? כִּיּוֹן שֶׁהַצִּדִּיקִים נָתְנוּ אֶת הַגִּדְר הַזֶּה, מִמִּילָא זֶה כָּבֵר גַּם חֵלֶק מֵהַכָּרִם!

כְּשֶׁאֶחָד עוֹבֵר עַל 'אִסּוּר דְּרַבָּנָן' - 'שְׁנִיּוֹת לְעִרְוֹת', 'שְׁבוּת לְשִׁבְת' - הָרִי זֶה עוֹד יוֹתֵר חָמוּר, הָעֲנֵשׁ הוּא עוֹד יוֹתֵר גָּדוֹל, וְעוֹד אִיךְ... זוּ מִשְׁנָה (מִפְרָשֶׁת). וּמִדּוּעַ? כִּי 'הֵם' (הַחֲכָמִים) מְחַזְּקִים אֶת הַתּוֹרָה, הֵם אוֹמְרִים שֶׁ'אִמִּירָה לְגַבְרֵי שְׁבוּת', וְכֵן הוּא בְּכָל הַמְּצוּוֹת שֶׁחֲכָמִים הוֹסִיפוּ - זוֹהִי הַתּוֹרָה, זוֹהִי הַבְּחִירָה!

כָּל אֶחָד צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמוֹ גִּדְרִים: גִּדְרִים שְׂיֻכָּל לְשָׁמֹר אֶת הָעֵינָיִם, גִּדְרִים לְשָׁמֹר אֶת הַפֶּה, גִּדְרִים לְשָׁמֹר אֶת הַמַּחְשָׁבָה; שְׂיַעֲשֶׂה לְעֲצֻמוֹ גִּדְרִים וּסְגִימִים וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה, כִּדִּי שְׂיֻכָּל לְהַגִּיעַ לְמָה שֶׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַוֶּה!

"וְלֹא תִתְרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם" - אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לְעֲצֻמֵי גִדְרִים וְכָל מִינֵי עֲצוֹת כִּדִּי שְׂאוּכָל לְקַיֵּם אֶת ה'וְלֹא תִתְרוּ' - וְזֶה כָּבֵר נִקְרָא הוֹסְפָה, וְזוֹהִי הַבְּחִירָה.

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְמֹשֶׁה: "לֵךְ אֶל הָעָם" - וַעֲשֵׂה פְרִישָׁה שְׁנֵי יָמִים, וְהוּא עָשָׂה פְרִישָׁה שְׁלוֹשָׁה יָמִים, הָרִי זֶה רָמַז נִפְלָא, שֶׁהַצִּדִּיקִים - כָּל בְּחִירָתָם הִיא רַק מָה שֶׁהֵם תָּמִיד מוֹסִיפִים עַל הַתּוֹרָה הַקְדוּשָׁה; לֹא שֶׁהֵם מוֹסִיפִים לַעֲשׂוֹת חֲמֵשׁ פְּרִישׁוֹת תְּפִלִּין וְחֲמֵשׁ צִיצִיּוֹת, אֲלָא הֵם מוֹסִיפִים גִּדְרִים כִּדִּי שְׂיֻכָּלוּ לְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה, וְזוּ אֶכֶן הַבְּחִירָה!

¹ עי' משניות סנהדרין פ"א, מ"ג: "חומר בדברי סופרים מדברי תורה, האומר אין תפלין, כדי לעבור על דברי תורה, פטור. חמש טוטפות, להוסיף על דברי סופרים, חייב", ועיי"ש בפ"ל המשניות להרמב"ם. גם עי' בגמ' עירובין כא ע"ב: "דרש רבא, מאי דכתיב 'ויותר מהמה בני הזהר עשות ספרים הרבה' וגו'? בני, הזהר בדברי סופרים יותר מדברי תורה, שדברי תורה יש בהן עשה ולא תעשה, ודברי סופרים כל העובר על דברי סופרים חייב מיתה".

יש אכן כאַלָּה שָׁם (הצדוקים והקראים) שאומרים: 'תּוֹרָה בְּלִבְךָ! (אָבֵל בְּאַמֶּת) בְּלִי
ההוֹסָפָה אֵין תּוֹרָה; בְּלִי הַגְּדֵר אֵין תּוֹרָה!

”יש להקל אפן התשובה”

אָפְשֵׁר לומר, בְּרוּךְ הַשֵּׁם, לָנוּ אֵין בְּחִירָה - אָנוּ מְנִיחִים תְּפִלִּין בְּבִקְרָה, זֶה כְּבָר מִמֶּשׁ
בְּלִי בְּחִירָה, מִתְעַשְׂפִּים בְּטִלִית וּמִתְעַטְרִים בְּתִפְלִין - אָבֵל ה'לְשֵׁם יְחִוּד' מִקְדָּם, וְקִיּוּם
הַמִּצְוָה עִם יוֹתֵר פְּנוּנָה, עַל זֶה יֵשׁ לָנוּ כֵּן בְּחִירָה בְּכָל יוֹם - כִּדְּ זֶה כְּלָפִי עֲטִיפֵת
הַטִּלִית וְסִדֵּר הַתְּפִלָּה, וְכֵן הוּא בְּכָל דְּבָר - הַדְּבָר עֲצָמוֹ כְּבָר (בְּלִי נְסִיוֹן וּבְחִירָה), אָבֵל
הַהוֹסָפָה שְׁצָרִיד לַעֲשׂוֹת (- אִיכוֹת הַמִּצְוָה) - וְזֶה הָעֵקֶר; עֵקֶר הַקִּיּוּם הוּא אָבֵן הַהוֹסָפָה
- צְדִיקִים מוֹסִיפִים תְּמִיד.

הוא הרי אָמר - ר' שְׁמוּאֵל אֵיִזִיק: "עַד זֶאֱל זְאֵן הֵיִנֵּט דְּעַם אֵיִנְעֵנְעַם שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל פּוֹן נְעֻכְטֵן, אֵיז אֵים זֵיִן לְעֵפֶן נִישְׁט נִיחָא!" - "אִם יֹאמֵר הַיּוֹם אֵת אוֹתוֹ
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ אֶתְמוֹל, אֵינּוּ מְרַצָּה לְחַיּוֹת!".

וְמָה שְׂרָבִי נִתֵּן אָמַר: "אֵים הָאֵט דְּעַר רַבִּי גְעַפִּירֵט אוֹיף אַ שְׂאָרף פּוֹן אַ שְׁוֹעֵרֵד
אוֹן עַר אֵיז בֵּיִנְעֻקוּמְעֵן; מִיר הָאָבֵן פּוֹנְעַם רַבִּין נִישְׁט אוֹזִי מְקַבֵּל גְּעוּוֹעֵן, מִיר
הָאָבֵן מְקַבֵּל גְּעוּוֹעֵן פּוֹן דְּעַם רַבִּין, אוֹ מְעַן קַעַן נִישְׁט דְּאוּוֹעֵנְעֵן יוֹם כְּפּוֹר,
דְּאוּוֹנֵט מְעַן צוֹ גָּא-ט'ס נְאֻמְעֵן!" - "אוֹתוֹ הוֹכִיל הַרְבִּי עַל חֵדוֹ שֶׁל חֶרֶב וְהוּא עָמַד
בְּזֶה; אֲנַחְנוּ לֹא קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי כֶּף, אֲנַחְנוּ קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי, שְׂאֵם לֹא יְכוּלִים לְהַתְּפַלֵּל
בְּיוֹם כְּפּוֹר, מִתְּפִלָּלִים לְמַחֲרַת 'בְּשֵׁם ה'.' הוּא הַדְּבָר גַּם כָּאֵן: אֲנַחְנוּ קִבְּלָנוּ מִהַרְבֵּי
אֵת הַדְּרִיךְ הַזֶּה, אֵת הַגְּדֵר הַזֶּה - שְׂלֹא נִפְּל בְּרוּחְנוּ! אַף עַל פִּי שְׂלֹא הַתְּפַלֵּלְתִּי -
אֶתְפַּלֵּל לְמַחֲרַת! הֲלֹא זֶה גַּם כֵּן גְּדֵר, זֶה גַּם גְּדֵר!

ר' נִתֵּן הַרִי מְנָה כְּאֵלָּה: "פֶּאָרוּאָם אֵיז טֹאקַע דְּעַר - דְּעַר? וּוִיִּל עַר הָאֵט
גְּעַהָאֵט אֵין זִיד אוֹזִי פִּיל דִּי מִידָה פּוֹן הַתְּחֻקוֹת!" - "לְמָה בְּאַמֶּת זָכָה זֶה

למעלתו? כי היה בו מדה כזו של התחזקות?! והוא מנה כל כך הרבה צדיקים. נמצא אם כן, שהתחזקות היא גם גדר נפלא; כמו שאצל ה'גדולים' - (גדרם הוא) יראה ופחד; (כמו"כ אצלנו -) ההתחזקות - זהו הגדר!

הרבי הרי מביא בספר המדות¹: "יש להקל אפן התשובה על החוטאים" - יש להקל, לא להטיל עליהם דרכי תשובה קשים. הלא גם אלו הם דברי הצדיק: "יש להקל אפן התשובה", וזהו קיום התורה!

בגן-עדן לא תופסים מקומות...

(למוד תורה קצ"א): "דע שאפשר שישב אחד אצל חברו במקום אחד בגן-עדן, ולזה יהיו כל התענוגים והשעשועים וכל הש"י עולמות, וחברו לא ירגיש כלום ולא יהיה לו שום תענוג".

נשאלת הקשיא: איך יתכן שישב לידו בגן עדן? כאן בעולם יכול להיות שישבו אחד ליד השני כשאחד הוא 'בן', והשני הוא 'לא', ובכל זאת הם הרי יושבים זה לצד זה, הוא יושב ליד השני, אבל למעלה הרי לא מושבים סתם באקראי?!

הגמרא אומרת שם, שר' יוחנן (ישב בעולם הבא) ליד ר' ינאי, ור' ינאי ליד ר' חניא - שם לא תופסים מקומות... כמו שמושיבים אותך - זה מקומך, שב! אז איך יתכן שהרבי אומר כאן, שאחד יושב ליד השני בגן עדן - וזה ירגיש את כל הש"י עולמות, וזה לא ירגיש כלום - כיצד יתכן בכלל שהוא יושב לידו?! אלו היה הרבי אומר

¹ עי' שיש"ק (חדש) ח"ג, אות קמ"ג: "מוהרנ"ת מנה פעם הרבה צדיקים, ואמר: "פארוואס איז דער געווען דער? ווייל ער האט געהאט אזוי פיל די מידה פון התחזקות; און פארוואס איז דער געווען דער? ווייל ער האט געהאט אזוי פיל די מידה פון התחזקות", וכך הלך ומנה כמה וכמה צדיקים גדולים, שכולם לא באו למדריגתם כי אם על ידי התחזקות; וסיים מוהרנ"ת ואמר: "און פארוואס בין איך דאס וואס איך בין? ווייל איך האב אין זיך אזוי פיל די מידה פון התחזקות!".

² ערך 'תשובה', אות י"ט.

³ בבא מציעא פה:

'כאן' (- בעולם הזה), כאן זה יכול להיות שאחד יושב ליד השני - אבל שם? שם זה הרי בגן עדן?!

היו מפרשים זאת מדי פעם, שבגמרא אנו מוצאים מספר פעמים: "יש קונה עולמו בשעה אחת" - יש דבר כזה שהוא 'קונה עולמו בשעה אחת' - הוא יכול לזכות לגן עדן, אולם את השגות אלוקות לא ירגיש! יש לו גן עדן, מגיע לו גן עדן, אבל להרגיש את ההתקרבות להקדוש ברוך הוא, השגות אלוקות - זה אינו יכול להרגיש, לזה היה צריך לעמל בעולם הזה.

אכן מובא כך - מעשה כזה מובא: שאחד יושב בגן עדן כי הוא קנה עולמו בשעה אחת, אבל לא היו לו שום השגות אלוקות; את ההשגות אלוקות שהצדיקים השיגו מפני שעמלו כל השנים, הוא לא השיג. אמר האיש: איזה גן עדן יש לי כאן? הרי אין לי שום תענוג כאן?!

וזה בדיוק מה שענו לו: 'גן עדן מגיע לך - כי עשית מעשה כזה, אבל השגות אלוקות - לזה צריך עמל!' (טען האיש): 'נו, מה יש לי מזה?' אמרו לו: 'נו, אתה יכול לשוב בגלגול'. (ענה להם): 'אולי אחטא?' - הבטיחו לו: 'לחטוא לא תחטא - זאת מבטיחים לך, כי הרי מגיע לך גן עדן, רק השגות אלוקות - לזה אתה צריך לעמל!' - הבטיחו לו שלא יחטא.

לשבת בגן עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג

מספר באמת, שהאיש שהביא את המהר"ם מרוטנבורג לקבורה - הרי היו שנים שהמהר"ם מרוטנבורג לא הובא לקבורה. אחד, נדמה לי - ר' סנדר, עשיר גדול, אפלו לא תלמיד. הוא שלם סכומי עתק, הון עצום; מדוע התלמידים לא רצו לשלם? כי על-פי המובא בגמרא זה אסור, אבל הוא (התעקש) - והוא הביא אותו לקבורה.

¹ על' סדר הדורות שנת ה"א מ"ו.

הוא קבל (לשכרו) שיהיה בגן-עדן ליד המהר"ם מרוטנבורג - חבר בגן עדן. גם כאן זה אותו דבר: וכי דבר קטן הוא!? המהר"ם מרוטנבורג! רבו של הרמ"א! א געוואלד!

גם זו היא דגמא לכך: אמנם הוא נעשה שכנו, אבל האם הוא המהר"ם מרוטנבורג? האם הוא יכול להשיג את ההשגות שהמהר"ם מרוטנבורג השיג!? א געוואלד!

המהר"ם מרוטנבורג, וכי זהו דבר של מה בכך!? גם כאן אפשר לומר אותו דבר, אכן יש לו זכות - כי הוא הציל אותו, הוא הביאו לקבורה, אבל ההשגות אלוקות שיש להם שם - זה אינו יכול להשיג.

אם זה תרוץ או לא, אינני יודע! אולי יש למישהו תרוץ טוב יותר.

(ר' לוי יצחק פונה לר' שמואל שפירא:) ר' שמואל! אנחנו מדברים כאן, שהרבי אומר שיכול להיות שאחד יושב ליד חברו במקום אחד בגן עדן - וזה ירגיש את כל הש"י עולמות, וזה לא ירגיש בכלל שום תענוג. ונשאלת השאלה, כיצד הוא מגיע לשבת לידו בגן עדן? ניחא כאן בעולם הזה - יכול להיות שהוא מתיישב ליד צדיק - הוא יושב! אבל שם הרי לא נותנים לשבת, שם מזמנים לו מקום - זהו מקומו! הרבי הרי אומר כאן: "במקום אחד!?"

הגמרא מונה שם - ר' יוחנן, ר' ינאי, ור' חיאי. ר' יוחנן לא יושב ליד ר' חיאי, אלא רק במקום השלישי מר' חיאי. רואים הרי - אפילו ר' יוחנן, וכי קל הוא? מרא דארעא דישראל! ובכל זאת זה מקומו - והוא יושב בהמשך!?

"במקום אחד" - הלא הגן עדן הוא גדול פי כמה וכמה מכל העולם בלוי - והם יושבים יחד במקום אחד!?

שיעור פרשת וירא

שנת תשל"ו

(מייפ מס' #101)

"זאת התורה - אדם"

(שעור בלקוטי מוהר"ן סימן רמ"ה: "דע, שיש חדרי תורה") "דע שיש חדרי תורה, ומי שזוכה להם, כשמתחיל לחדש בתורה, הוא נכנס בחדרים, ונכנס מחדר לחדר ומחדר לחדר, כי בכל חדר וחדר יש כמה וכמה פתחים לחדרים אחרים, וכן מאותן החדרים לחדרים אחרים, והוא נכנס ומטייל בכלם, ומלקט משם אוצרות וסגלות יקרות ונחמדות מאד - אשרי חלקו.

אבל דע, שצריך לזכור מאד, לכל ימעה בעצמו, כי לא במהרה זוכין לזה, כי יש כמה וכמה חדושים שאינם באים משם, רק מהיכלי התמורות, כי את זה לעמת זה עשה אלקים. ואף שנדמה לאדם להשגה גדולה, אף על פי כן, גם שם יש חדושים נאים שנדמיון להשגות.

וגם בזה יש כמה בחינות, כמו למשל בשפותבין תבת אדם, יודעין שזה מרמוז על דמות האדם, אבל הוא רק ברמוז בעלמא, כי אין בתוב שם שום ציור האדם, ויש שמצדיין על הנר ציור האדם, ושם נגלה יותר קצת דמות האדם, ויש שמנפדיין ציור האדם מתיבת עץ ושם נגלה עוד יותר ציור האדם, אבל אף על פי כן אין זה אדם ממש. רק האדם בעצמו הוא האדם באמת, כמו כן יש כמה חדושים של תורה שהם רק כמו פנקס וכמו שפותבין תבת אדם לבה, כי התורה היא בחינת אדם, כמו שפכתוב (במדבר י"ט): "ואת התורה אדם", ויש

שְׁהוּא נִכְנָס לַפְּנִים מִזֶּה, אֲבָל אֶף-עַל-פִּי-בֶן אֵין זֶה אָדָם כִּנְ"ל, רַק כְּשׁוֹזְבִין אֵל
הַתּוֹרָה בְּעֵצְמוֹ זֶהוּ כְּחִינַת אָדָם בְּאַמֶּת.

"וְזֶהוּ זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, זֹאת הַתּוֹרָה דִּיקָא תִּינּוּ רַק זֹאת הַתּוֹרָה הָאֲמִתִּית,
הוּא כְּחִינַת אָדָם". אֲכַן הַצְּדִיק הָאֲמֵת – הַתּוֹרָה שְׁלוֹ; הַתּוֹרָה שְׁלוֹ הִיא בְּאַמֶּת
"אָדָם", "זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם" – הַתּוֹרָה שְׁלֵ יַחֲדֵי הַדּוֹרוֹת, הַבְּעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
הָאֲמִתִּיִּים, הֵם בְּאַמֶּת נִכְנְסוּ לְחֻדְרֵי הַלָּלוּ, וּמִי מְדַבֵּר מִיַּחֲדֵי הַסְּגָלָה – הֲרִי בּוֹדָאִי!

לָמָּה אַתָּה מַתְּעָה אֶת עֵצְמֶךָ – הֲרִי יֵשׁ לָךְ אֶת הַלְקוּטֵי מוֹהַר"ן?! אֶת זֶה קִבְּלָנוּ
מ'אָדָם' מִמָּשׁ, 'זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם' – הַתּוֹרָה הִיא תּוֹרָה מ'אָדָם', נוּ, לָמָּה לָךְ לְהַרְהֵר?
צְרִיךְ לְלַמֵּד אֶת הַתּוֹרָה שְׁעָשָׂה 'אָדָם מִמָּשׁ'!

(ר' יוחנן גלגט: מה יעשה מי שרוצה ללמד בלי להתעות עצמו?) שְׁלֵא יַתְּעָה עֵצְמוֹ – שְׁלֵא
יִדְמָה בְּנַפְשׁוֹ שְׁעַל יְדֵי לְמוֹדוֹ הוּא נִכְנָס לְחֻדְרָא. אֲמָנָם זֶה טוֹב (לְמוֹד תּוֹרָתוֹ אֶפְלוּ אִם אוֹחוּ
בְּמָקוֹם שְׁאוֹחִזוּ). מֵאַחַר וְהוּא לֹא מֵאֲמָרִים שְׁחִבְרוּ עַל יְדֵי בְּעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ – זֶה וְדָאִי
נַעֲלָה יוֹתֵר, אֲבָל שְׁלֵא יַתְּעָה בְּעֵצְמוֹ לְחַשֵּׁב שְׁכִבְרָא נִכְנָס לְ'חֻדְרֵי הַתּוֹרָה'. אֵלָא מָה?
זֶה בְּעֵצְמוֹ גַּם טוֹב; כְּשֶׁהוּא יוֹדֵעַ שְׁעַדִּין לֹא נִכְנָס לְחֻדְרֵי הַתּוֹרָה, זֶה טוֹב.

הַרְבֵּי אוֹמֵר: "צְרִיךְ לְזַהַר מְאֹד" – שְׁלֵא יַתֵּן עֵצְמוֹ לְתַעוֹת! הַרְבֵּי מְדַבֵּר הֲרִי
מֵאֲנָשִׁים מְפֻלְגִים בְּמַעֲלָה מְאֹד – (וְאֵלֵיהֶם הוּא פּוֹנֵה): שְׁלֵא יַתְּנוּ לְעֵצְמָם לְתַעוֹת שְׁכִבְרָא
נִכְנְסוּ לְ'חֻדְרֵי הַתּוֹרָה', שְׁאָדָם שְׁנֹתֵן לְעֵצְמוֹ לְתַעוֹת – זֶה לֹא טוֹב, הוּא מְדַבֵּר אֵיזָה
הַשְּׂגָה, אֵיזָה חֲדוּשׁ, וְיָכוֹל לְהִיּוֹת שְׂזָה בְּכָלֵל מְדַמָּה, שְׂזָה כְּלוּ דְמִיּוֹן, הוּא חוֹשֵׁב
שְׁהוּא כְּבָר נִכְנָס בְּחֻדְרֵי תּוֹרָה – וְהוּא מְטַעָה.

(אֶחָד הַנוֹכְחִים: הַרְבֵּי אוֹמֵר: "כָּל אֶחָד מִקְּבֵל מִמְּקוֹם שְׁמִקְבֵּל" בֶּן כֵּן.)

¹¹ עי' שיחות הר"ן ה': "אלו האומרים פשטים וחידושים בגמרא פירוש רש"י ותוספות, אילו לא היה נשלח להם מלמעלה מן השמים אי אפשר להם כלל לבוא על החידוש. רק באמת הכל מלמעלה. וכל אחד מקבל ממקום שמקבל, ועי' במקום אחר מזה. כי בוודאי יש בענין זה אלפים ורבות מדריגות מהיכן כל אחד ואחד מקבל הארה והתנוצצות בשכלו ומאיזה מקום מושיטין לו החידוש או החכמה".

אומר הרבי: "ודע שכל אדם קדם שמשויג בתורה השנה של אמת, צריך לילך בהכרח דרך אלו היכלות התמורות, אבל הפלל שאסור למעוֹת בעצמו, לסבר שכבר פא אל ההשנה הראוי.

הקדוש ברוך הוא הרי אינו פא במרוניא עם בריותיו, הלא גם הוא (שעדין לא נכנס לחדרי התורה) צריך ללמד, כל אלו שאינם זוכים לכך - וכי הם פטורים מלמוד התורה? אלא אני לומר לפי יכלתי, אבל אני יודע שעדין לא נכנסתי להיכל התורה, אני עומד עדין בחוץ.

בכל דבר שלומדים, בכל למוד שלומדים (- שיך הג"ל). ודאי, בכל שאדם מזכך יותר; יותר עם תפלה; יותר עם הקדוש ברוך הוא; הוא מדבר דבורים - הוא קרוב יותר לזה - אבל להפגם ממש להיכל התורה, זעירין אנו דזכין ליה'.

על כל פנים צריך לכל הפחות התקשרות לצדיק האמת הזה שכן זכה ונכנס בחדרי התורה, הוא כן ה'אדם' באמת.

הלא לענין "תפלה" אומר הרבי כך; בתורה "אמר אל הכהנים", ובתורות נוספות: שצריך לקשר עצמו לצדיק האמת. הרבי מדבר מגדל מעלת התפלה (שזה הוא הכלי זין שעל ידו פובשין) כל המלחמות. אומר הרבי: צריך להתקשר לצדיק הזה שאוחז בכל התקונים הללו; "בן פורת יוסף" - כל האורות יש לו (עיי"ש); צריך התקשרות לזה הצדיק.

בכל מצוה שעושים צריך שתהיה התקשרות לצדיק האמת שהוא אחז בזה בשלמות. כך גם בתורה; בתורה צריך גם שתהיה התקשרות לצדיק האמת שהוא אחז בתורה האמתית.

"כי אם יספר בן ישאר שם חם ושלום" - הוא לעולם לא יצא משם; אם הוא ידע שעדין הוא לא נכנס והוא יחפש, אולי אחר כך יזכה ויכנס - אבל אם יחשב שהוא כבר נכנס, הוא ישאר שם. כשאני יודע שאני עדין בחוץ, אני יודע שאני עוד

צָרִיד לְחַפְּשׁ, אֲבָל אִם אָנִי חוֹשֵׁב שְׂאֵנִי כְּכֹר בְּפָנַיִם - הֲרִי הוּא כְּכֹר בְּפָנַיִם, הוּא יִשְׂאֵר שָׁם כֹּל יְמֵי חַיָּו.

"אֲבָל בְּשִׂידַע שְׂעָרֶיךָ לֹא הִתְחִיל לְכַנֵּס לְחֲדָרָי תוֹרָה הָאֲמִתִּיִּים, אָנִי יִתְחַזֵּק בְּעִבּוּרֵת הַשָּׁמַיִם, וְיִרְכָּה בְּתַפְלוּת, וְיִפְצִיר עַד שְׂיִפְתְּחוּ לִּי שְׂעָרֵי הַקַּדְשָׁה בְּאֵמֶת, וְאָז יֵרָאֵה הַהִפְרָשׁ".

וְאִפְלוּ אִם עָשָׂה עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים וְסִגּוּפִים בְּשִׂבִּיל הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ, וְאַחַר כֵּן זָכָה לְחֲדוּשֵׁינִי, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֵל יַעֲמֹד עַל-זֶה לְסַפֵּר שֶׁהֵם הַשְּׂגוּת שֶׁל אֵמֶת הַנִּלְוֵה, כִּי אִפְלוּ לְהַדְמִיזוֹת שֶׁל הַיְכָלִי הַתְּמוֹרוֹת צָרִיד עֲבֹדוֹת וְתַעֲנִיתִים.

וְאִפְלוּ בְּתַאֲוֹת עוֹלָם הַזֶּה יֵשׁ דְּגָמָא לְזֶה, כְּגוֹן לְמַשָּׁל בְּשִׂעוּשֵׁינִי שְׂחוֹק וְקוֹמְדִיעַ, אָנִי נוֹסֵעַ אֶחָד וּמְכַרְיוֹ וְחוֹשֵׁב כָּל הַדְּבָרִים שְׂיַעֲשׂוּ עַל הַקּוֹמְדִיעַ, וְאֶף שֶׁהוּא תַאֲוָה לְשִׁמְעַ, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֵין זֶה הַשְּׂחוֹק בְּעִצְמוֹ, וְכֵן בְּשִׂבָּא לְהַחֲדָר שְׂעוּשֵׁינִי שָׁם הַקּוֹמְדִיעַ יֵשׁ שָׁם מְצִיר עַל הַמְּבָלָא כָּל הַדְּבָרִים שְׂיַעֲשׂוּ שָׁם, וְגַם זֶה אֵינוֹ הַדְּבָר בְּעִצְמוֹ, וְאִפְלוּ בְּשִׂבָּאִים לְשָׁם לְפָנַיִם, עוֹמֵד לִץ אֶחָד, וְעוֹשֶׂה כְּמַעֲשֵׂה קוֹף, וְכָל הַדְּבָרִים שְׂעוּשֵׂה הַבַּעַל קוֹמְדִיעַ, הוּא עוֹשֶׂה אַחֲרָיו בְּלִיצְנוּת, וְגַם זֶה אֵינוֹ הַדְּבָר בְּעִצְמוֹ, וְעַקֵּר הוּא הַשְּׂחוֹק בְּעִצְמוֹ שְׂעוּשֵׁינִי שָׁם, וְכֵמוֹ כֵּן תְּכִינֵן הַנִּמְשָׁל מַעֲצָמוֹ, כִּי יֵשׁ מִי שְׂנַדְמָה לוֹ שְׂנַכְנָם לְפָנַיִם, וְלִפְנֵי וְלִפְנֵי, וְעַדִּין עוֹמֵד בַּחוּץ לְגַמְרֵי, כִּי לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג הַשְּׂגָה שֶׁל אֵמֶת.

וְהַצְדִּיק הַגְּדוֹל מְאֹד, אֶף בְּשׂוֹזָכָה לְהַשִּׁיג הַשְּׂגוּת גְּדוּלוֹת שֶׁל הַקַּדְשָׁה בְּאֵמֶת, אֶף-עַל-פִּי-בֵּן אֵינָם נִחְשָׁבִים בְּעֵינָיו לְכֹלֹם, לְגַדֵּל עֵצִים הַפְּרָתוֹ אֶת גְּדוּלוֹת הַבוֹרָא וְתִבְרָךְ. עַל-כֵּן הוּא מְשַׁתְּדֵל וּמִתְחַזֵּק בְּכָל פַּעַם, שְׂיִתְחִיל הַשָּׁמַיִם יִתְבָּרַךְ לְהִרְאֹת לוֹ אֹרֵךְ הַתּוֹרָה, כְּאֵלוֹ לֹא הִתְחִיל לְהַשִּׁיג כָּלֵל מִיְמָיו.

פֿתָחוּ לִי - פֿתָחוּ לִי!

הרי פֿתּוּב בַּאֲמַת, הַרְבֵּי ר' אֱלִימֶלֶךְ אָמַר עַל הַפֶּסוּק: "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק - זֶה הַשַּׁעַר לָהּ". הַצְדִּיקִים צוֹעְקִים תָּמִיד: "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק" - פֿתָחוּ לִי אֶת הַשַּׁעַר!

וּמָה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ" אֲשֶׁר "צְדִיקִים יָבוֹאוּ בּוֹ"? זֶה שֶׁהֵם צוֹעְקִים תָּמִיד "פֿתָחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק" - זֶה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ"! תָּמִיד הֵם צוֹעְקִים 'פֿתָחוּ לִי' - פֿתָחוּ לִי! פֿתָחוּ לִי! - וְזֶה הוּא הַ"שַּׁעַר לָהּ"! אָבֵל אִם הוּא חוֹשֵׁב שֶׁפֿתָחוּ לוֹ וְהוּא כֹּבֵר בַּפְּנִים - זֶה אֵינוֹ שַׁעַר לָהּ.

(השואל: אָבֵל הָרִי יֵשׁ לַפְּעָמִים אֶחָד שֶׁהוּא בַּאֲמַת בַּפְּנִים!?) אֲצֵל מִי זֶה קוֹרֵה? (הנ"ל: אֲצֵל הַצְדִּיק הָאֲמִתִּי!) הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הָרִי הוּא 'אוֹר אֵין סוּף'! (נִמְצָא) שֶׁזֶהוּ הַ"שַּׁעַר" - שֶׁהוּא צוֹעֵק תָּמִיד: 'פֿתָחוּ לִי' - פֿתָחוּ לִי!

כְּשֶׁפּוֹתְחִים דְּלֶת (בַּנְּשִׁמְיוֹת), כֹּבֵר פֿתַחְתִּי אֶת הַדְּלֶת - זו דְּלֶת בַּנְּשִׁמְיוֹת. אָבֵל דְּלֶת בְּרוּחָנִיּוֹת - אָפְלוּ פֿתַחְתִּי אוֹתָהּ, אָבֵל יֵשׁ עוֹד - עֲשֵׂה אֶת הַדְּלֶת רַחֲבָה יוֹתֵר וְעוֹד יוֹתֵר. הַדְּבָר הַגְּרוּעַ בְּיוֹתֵר הוּא, כְּשֶׁאָדָם חוֹשֵׁב שֶׁהוּא כֹּבֵר בַּפְּנִים - וְלִמְעַשֶׂה הוּא בַּחוּץ, זֶה גְרוּעַ מֵהַכֹּל!

זֶהוּ גַם (דְּבוּר) מִהַרְבֵּי רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ: אָדָם בּוֹקֵנּוֹתוֹ כַּאֲשֶׁר כֹּבֵר אֵינוֹ יָכוֹל לִישֹׁן, חוֹשֵׁב הוּא שֶׁשֶׁבֵר אֶת תַּאֲוֹת הַשְּׁנָה. וְכַאֲשֶׁר אֵינוֹ יָכוֹל לֶאֱכֹל עוֹד, חוֹשֵׁב הוּא שֶׁשֶׁבֵר אֶת תַּאֲוֹת הָאֲכִילָה, (וְכֵן הֲלָאָה) שְׂאֵר הַדְּבָרִים; 'נִמְצָא' שֶׁהוּלָךְ הוּא מִן הָעוֹלָם בְּלֹא תְּשׁוּבָה; הַתַּאֲוֹת הַשְּׁלִיכוֹ אוֹתוֹ - וְהוּא חוֹשֵׁב שֶׁהוּא הַשְּׁלִיךְ אֶת הַתַּאֲוֹת... וְנִמְצָא מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם בְּלֹא תְּשׁוּבָה.^ט

^ט עי' ספר "אהל אלימלך", אות קמ"ב, ומסיים שם: "ואינו מרגיש כלל שכל זה הוא מחמת שנחלשו אבריו וחושיו, ביז ער איז זיך אליין מוחל זיינע עבירות און שטארבט רח"ל אן תשובה רח"ל רח"ל". - "עד שהוא בעצמו מוחל לעצמו על עבירות שבידו ומת רח"ל בלי תשובה רח"ל רח"ל". עי' גם בשיחות הר"ן נ"ו.

צַעַק עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן...

הַכְרַנּוּ יְהוּדִים שְׁעָבְרוּ אֶת גִּיל שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְעַדִּין הָיוּ צוֹעְקִים בְּעַת (אֲמִירַת הַתְּפִלָּה שְׁאַחֲרֵי) הַתְּקוּן הַכְּלָלִי: "רְאֵה מִסְכָּן כְּמוֹנֵי!". ר' יִשְׂרָאֵל טִירֵהָאוֹיִצְעֵר הָיָה צוֹעֵק עִם הַפְּנִים אֶל הַכֶּתֶל קוֹלוֹת כְּאַלְהָה: "רְאֵה מִסְכָּן כְּמוֹנֵי".

הוא הָיָה יְהוּדִי זָקֵן בֶּן וְשְׁמוֹנִים כְּמָה שָׁנָה - וְהוּא צַעַק קוֹלוֹת כְּאַלְהָה... אֵלּוּ לֹא הָיוּ סֵתָם צַעֲקוֹת, זֶה בְּכּוּחוֹ שֶׁל הַרְבֵּי! לְהַפְנִים לְדַבָּר כּוֹה - לְצַעֲוֹק בְּקוֹלֵי קוֹלוֹת: "רְאֵה מִסְכָּן כְּמוֹנֵי טוֹרֵף בְּלֵב יָמִים" - 'אֲנִי טוֹבֵעַ! אֲנִי טוֹבֵעַ!'. אָדָם מְבַגֵּר שֶׁהִתְיַגַּע כָּל יָמָיו בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם - הוּא יוֹדֵעַ שֶׁעַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן הוּא בְּסִכְנָה! לְדַעַת זֹאת צָרִיךְ גַּם זְכִיָּה...

אֲךָ זֶה אֲשֶׁר לֹא עָמַל מְאוּמָה - נִדְמָה לוֹ: הוּא מְתִישֵׁב לוֹ - (הַלּוּא) אֲנִי כְּבָר יְהוּדִי מְבַגֵּר, יְהוּדִי נִכְבָּד, הַתּוֹרָה הָרִי מְצִיָּה לְחֶלֶק לִי כְּבוֹד, הַתּוֹרָה אוֹמְרַת שְׁצַרִיךְ לְקוּם מִפְּנֵי - אֶקְבֵּל כְּבוֹד, וְזֶה... הַלּוּא אֲנִי יוֹדֵעַ בְּעֵצְמִי שֶׁאֲנִי לוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל! - הָרִי הוּא כְּבָר מְשֻׁלָּם! הוּא לְעוֹלָם לֹא יִכְנָס פְּנִימָה. עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן מִמֶּשׁ - עַד הַרְגַע הָאֲחֵרוֹן עָלִי לְבַקֵּשׁ רַחֲמִים רַבִּים, אוֹי!

ר' יוֹדֵל הָיָה צָרִיךְ לְשַׁכַּח הַכֹּל...

(לוֹמֵד בְּלִיקוּטֵי מוֹהֵר"ן סִימָן רמ"ו) "לְפַעֲמִים צָרִיךְ הָאָדָם שְׂיִתְיָה לוֹ גְּדֻלוֹת, כְּמָה שְׁכַתּוֹב (דְּבָרֵי-הַיָּמִים-ב' י"ז): "וַיִּגְבַּה לִבּוֹ בְּדַרְכֵי ה'". וְהוּא מוֹעִיל כְּמוֹ תַעֲנִית, כִּי כִּשְׁצָרִיךְ לָבוֹא לְהַשְׁנָה וְלַעֲלוֹת לְאִיזָה מְדַרְגָּה, אֲזִי צָרִיךְ לְשַׁכַּח אֶת חֲכָמָתוֹ שֶׁמִּקְדָּם. וְכִמוֹ

¹ בנו של ר' חיים סטאָלער וּחְתָנוּ שֶׁל ר' נתן ב"ר יְהוּדָה מִטְבֵּרִיָה. בְּנִעְרוּתוֹ הָיָה בֶן בֵּית אֶצֶל ר' נִפְתָּלִי תַלְמִיד רַבִּיז"ל. נִפְטָר בְּשַׁנַּת תַּרפ"ב או תַּרפ"ג בְּהִיּוֹתוֹ לְמַעֲלָה מִפ' שְׁנַיִם (גִּידוּה"ג).

² עֵי' לִיקוּטֵי הַלְכוֹת הַל' גְּרִים ה"ג, אוֹת י"ח: "וְעַל כֵּן אִמְרוּ רַז"ל: 'אֵל תִּאֲמִין בְּעֵצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ'. וְכִמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ כְּבָר כְּמָה צְדִיקִים וְאִנְשִׁים גְּדוֹלִים וְכִמָּה אִנְשִׁים כְּשָׂרִים וְחֹשׁוֹבִים שֶׁכִּבְר עֵסְקוּ בְּעִבּוּדַת ה' בְּאִמְתוֹ יָמִים וְשָׁנִים, וְאַחַר כֵּךְ נִלְכְּדוּ בְּעִבְרִית חֲמוּרוֹת חֵס וְשִׁלּוּם, רַחֲמָנָא לְצַלָּן, וְכִמּוּבָא בְּכַתְבֵי הָאֲר"י מִזֶּה".

שְׁמַצִּינוּ (כְּכֹּא מְצִיעָא פּה): 'שְׂרָבִי וִירָא הִתְעַנָּה בְּדִי לְשִׁבְחַ תְּלָמוּד בְּבִלְי, כִּי הָיָה צָרִיךְ לְבוֹא לְהַשְׁנָה יוֹתֵר גְּדוֹלָה שֶׁהִיא תוֹרַת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל.

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׂאֵלָה: וְכִי רַבִּי וִירָא בְּאַמַּת שְׂכַח תְּלָמוּד בְּבִלְי? הֲלֹא תִּכְרַח נִכְנָס לִישִׁיבַת רַבִּי יוֹחֲנָן, הוּא נְהִיָּה תְּלָמִיד אֶצֶל ר' יוֹחֲנָן, תְּלָמוּד בְּבִלְי הוּא שְׂכַח?! אֵלֶּא הָאֹר שֶׁל תוֹרַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הוּא אֹר כְּזֶה, שָׂאֵם יְהִיָּה לוֹ הַמְחַשְׁבָּה שֶׁל תוֹרַת (חוּץ לְאֶרֶץ), אִזּוּ אֵינוֹ יָכוֹל לְקַבֵּל אֶת הָאֹר הַגְּדוֹל יוֹתֵר.

בְּאֲשֶׁר רַבִּי יוֹדֵל נַעֲשֶׂה מְקַרְב לְרַבִּי וְצָרִיךְ הָיָה לְקַבֵּל אֶת הָאֹר שֶׁל הַרְבֵּי, הוּא צָרִיךְ הָיָה לְשִׁבְחַ לְגַמְרֵי אֶת הַצְּדָקוֹת וְהַקְּדוּשָׁה שֶׁהָיוּ לוֹ מִקֵּדָם - כְּאֵלוֹ אֵין כְּלוּם. הַרְבֵּי אֲכֵן שְׂאָלוֹ: "לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרַבְּכָךְ?!!" - וְרַק אִזּוּ יָכוֹל הָיָה לְקַבֵּל מִהַרְבֵּי²⁷!

כְּשֶׁרַבִּי יוֹדֵל נִכְנָס אֶל הַרְבֵּי הוּא נִכְנָס כְּמוֹ שֶׁנִּכְנָס גְּדוֹל אֶל גְּדוֹל: 'אֲנִי גַם מַשְׁהוּ, רַק שְׂאֲנִי רוּצָה לְלַמֵּד אֶצְלָכֶם אִיזָה דְרָךְ בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם' - בְּאֶפֶן כְּזֶה הוּא לֹא יָכוֹל הָיָה לְקַבֵּל מִהַרְבֵּי כָּלָל וְכָלָל. בְּאֲשֶׁר הַרְבֵּי נַעֲנָה וְאָמַר: "לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרַבְּכָךְ?!!" - אִזּוּ הוּא נַעֲשֶׂה שֶׁפֶל בְּעֵינֵי רוּחוֹ בְּדַבְּעֵי, וְאִזּוּ כְּבָר הָרְאָה לוֹ הַרְבֵּי דְרָךְ.

וְהַגְּדוֹלוֹת מוֹעִיל כְּמוֹ הַתְּעַנִּית הַנִּ"ל, כִּי עַל-יְדֵי הַגְּדוֹלוֹת שׁוֹבְחֵי גַם בֵּין אֶת חֲכָמָתוֹ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַבּוֹתֵינוּ, זְכוֹרֵנוֹם לְבִרְכָּה (פְּסָחִים סו:): 'כָּל הַמְתַּנַּאֵה חֲכָמָתוֹ מִסְתַּלְקַת מִמֶּנּוּ, אִךְ צָרִיךְ לָזֶה חֲכָמָה יִתְרָה, כִּי כּוֹדָאֵי גְּדוֹלוֹת הוּא אִסּוּר גְּדוֹל מְאֹד, וְאִם יִתְנַאֵה בְּאַמַּת, כּוֹדָאֵי חֲכָמָתוֹ תִּסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ לְגַמְרֵי, וְלֹא יָבוֹא לְהַשְׁנָה, וְיִהְיֶה נַעֲשֶׂה שׁוֹמְטָה מִפֶּשׁ, אִךְ צָרִיךְ לָזֶה אֲמִנּוֹת יִתְרָה, אִיךְ לְהַתְּנַהֵג בְּזֶה, שְׂיִהְיֶה לוֹ גְּדוֹלוֹת רַק בְּדִי לְשִׁבְחַ חֲכָמָתוֹ שְׂמַקְדָּם שֶׁהוּא צָרִיךְ לְשִׁבְחַ בְּנִ"ל, וְאִפֹּי-עַל-פִּי-בֵּן יְהִיָּה עָנּוּ בְּאַמַּת.

רַבִּי יוֹדֵל הָיָה תְּלָמִיד אֶצֶל רַבִּי פִּינְחָס'ל קַאֲרִיָּצֶער. רַבִּי פִּינְחָס'ל נִפְטַר בְּשָׁנַת תְּקנ"א, וְרַבִּי יוֹדֵל הִתְקַרַּב לְרַבִּי בְּשָׁנַת תְּקנ"ב-ג.

²⁷ עי' שיחות הר"ן רצ"ב.

רבי יודל בכלל לא היה קטן במעלה, הוא היה חתנו של רבי ליב מראסמיניצער, מעלתו נוראה היתה, אדם שמימי, הוא ידע מה נעשה בשמים, וכאשר הוא בא אל הרבי היה בן שלשים ושש-שבע - והרבי היה בן עשרים וכמה שנים.

כאשר הרבי נעשה רבי במדוודיבקה היה הרבי בן שמונה עשרה שנה, ובעת נסיעתו לארץ ישראל היה הרבי בן עשרים ושש שנים. ורבי יודל נעשה מקרב הרבה לפני ארץ ישראל, והוא היה (קדם) תלמיד בזה אצל רבי פנחס'ל קאריצער - כל כך גדול. כננס הוא אל הרבי - מה הוא יכול לקבל מהרבי? הוא רוצה ללמד אצלו דרך בעבודת השם - אולם (הרבי אמר לו פנ"ל).

(השואל: מה עדיף 'גדלות' או 'מעניית')? הא... גדלות היא חכמה גדולה יותר.

“לא להתפלל - ולחשב שמתפללים!”

רבי נתן שכח באמת הכל, הוא הניח לגמרי את המוח: 'אני לא יודע כלום' - פתינוק שנוולד!

הלא הרבי אכן אמר כך: "ווען מען דערמאנט זיך אין מיר, איז מען פקטן שנוולד!" - "כאשר נזכרים בי, נעשים פקטן שנוולד!"

כאשר נזכרים בכחו של הרבי יכולים להיות ממש כמי שנוולד היום - ואז אפשר באמת לקבל מהרבי, אבל אם הוא כבר מבוגר - הוא חסיד בן ששים שנה, חסיד בן

³⁷ עי' שיש"ק (חדש) ח"ב, קמ"ז; ובליקוטי מוהר"ן סי' קכ"ג: "העיקר והיסוד שהכל תלוי בו, לקשר עצמו להצדיק שבדור, ולקבל דבריו על כל אשר יאמר כי הוא זה, דבר קטן ודבר גדול. ולבלי לנטות, חס ושלום, מדבריו ימין ושמאל, כמו שאמרו רז"ל (ספרי פרשת שופטים): 'אפלו אומר לך על ימין שמאל' וכו'. ולהשליך מאתו כל החכמות, ולסלק דעתו כאלו אין לו שום שכל, בלעדי אשר יקבל מהצדיק והרב שבדור. וכל זמן שנשאר אצלו שום שכל עצמו, אינו בשלימות, ואינו מקושר להצדיק".

חַמְשִׁים שָׁנָה - הוּא חֲסִיד וְתִיק - מַה כָּבֵר יִקְבֵּל? מַה הוּא יִכּוֹל לְקַבֵּל? אֲדַרְבֵּה! הוּא מְרַגֵּשׁ שֶׁהוּא גּוֹתֵן! מַה הוּא יִכּוֹל לְקַבֵּל?!

(השואל: לַמַּעֲשֶׂה, מַה בְּאִמַּת עֲדִיף, גְּדֻלוֹת אוֹ תַעֲנִית?) בְּשִׁבְלֵנוּ - שְׁנֵיהֶם לֹא, לֹא גְדֻלוֹת וְלֹא תַעֲנִית!

(השואל: אִז מַה צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּדֵי לַהֲגִיעַ לַהֲשָׁגָה הַגְּדוֹלָה יוֹתֵר?) (אֶחָד הַנוֹכָחִים: תַּפְלָה!) - לְבַקֵּשׁ מִהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: 'כָּבֵר כָּל כֶּף הַרְבֵּה שָׁנִים שְׂאֵנִי נִקְרָא עַל 'זֶה' הַשֵּׁם וְעַדִּין אֲנִי עוֹמֵד לְגַמְרֵי בַחוּץ, לֹא רַק 'בְּשֵׁם הַמְשָׁאֵל', אֲלָא בַחוּץ מִמֶּשׁ, עוֹד לֹא דָרְכָנוּ בְּמַפְתָּן הַדְּלֵת - וּבְאִמַּת! אִם הוּא יִצְעַק בְּאִמַּת אוֹלֵי יִזְכֶּה לְדַעַת שֶׁהוּא עוֹמֵד בַחוּץ.

הַרְבֵּי אוֹמֵר, שְׁצַרִּיכִים זְכִיָּה לְהַרְגִישׁ 'כְּאֵב חֲטָאִיו': "אִם יִזְכֶּה שְׂיִרְגִישׁ בְּאִמַּת כְּאֵב חֲטָאִיו". הוּא הַדְּבָר גַּם כָּאֵן: לְהַרְגִישׁ בְּאִמַּת שֶׁהוּא עוֹמֵד עַדִּין בַחוּץ לְגַמְרֵי - צָרִיךְ לְזֶה זְכִיָּה.

זֶה שְׂמַרְגִישׁ שֶׁהוּא עוֹמֵד לְגַמְרֵי בַחוּץ - זֶה אֵינוֹ שׁוֹתֵק, הוּא לֹא שׁוֹתֵק, הוּא הָרִי רוֹצֵה לְהַכְנִיס פְּנִימָה.

הַרְבֵּי אָמַר לְאֲנָשִׁים (גְּדוֹלִים) כְּאֵלֶּה: "נִישְׁט דַּאוּוֹנְעֵן, און מֵינְעֵן אז מָעַן דַּאוּוֹנְט?!" - "לֹא לְהַתְפַּלֵּל, וְלַחֲשֵׁב שְׂמַתְפַּלְלִים"?!". (הֵם הָיוּ) מַתְפַּלְלִים גְּדוֹלִים, עוֹבְדֵי הַשֵּׁם

⁷ ליקוטי מוהר"ן סי' קמ"א.

¹⁰ עי' שיש"ק (חדש) ח"ג, תתמ"א: "כשדיבר רביז"ל לפני אנ"ש את המבואר בשיחות הר"ן בסי' קכ"א שצריכים להכניס כל הכוחות בעבודת התפילה, עיי"ש, הוכיח אותם אז בזה הלשון: "פארוואס לייגט איר נישט אריין אייערע כוחות אין דאווענען?". ורבי גרשון נכד המגיד מטירהאויצע היה נוכח שם באותו מעמד, ודרכו היתה להכניס את כל כוחותיו בעבודת התפילה, והיה מאריך ומתאמץ בתפילה בכוונה כחמש או שש שעות בדביקות להשי"ת, על כן הרהר וחשב אז לעצמו: "מה כבר אוכל לעשות יותר כדי להכניס עוד כוח בתפילתי, אחרי שכבר משתדל אני להכניס את כל כוחותי בתפילה?"; ובתוך כדי שחשב והתבונן כנ"ל, נענה רבינו ואמר: "ניט דאווענען און מיינען אז מען דאוונט". כשסיים רבינו את דיבוריו ועמד להיכנס לביהמ"ד שבברסלב כדי להתפלל שם תפילת מנחה, ציוה לרבי גרשון שיכנס לפניו, והעמידו ליד מקומו (של רבינו), וממילא כבר הוכרח להתפלל שם תפילת מנחה על ידו. וסיפר

בְּאֵלֶּה, וְהֶרְבִּי רְצָה לְהַכְנִים בְּאוֹתוֹ אֶחָד קֶצֶת הַתְּחִדְשׁוֹת, - לְכֵן מְכַרַח הָיָה לְהֵאִיר
בוּ מִיִן אֹר כְּזֶה שִׁירְגִישׁ שֶׁהוּא לְגַמְרֵי בַּחוּץ - וְזוֹהִי הַתְּקַרְבוֹתוֹ!

הֶרְבִּי אֹמֵר, שֶׁה"כִּי לֹא יִרְאֵנִי" שֶׁל מֹשֶׁה רַבִּינוּ, הוּא גְדוֹל יוֹתֵר מִה"וּאֲרָאָה אֶת ה'"
שֶׁל יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא^{טו}. הַקְּשִׂיא שֶׁל מְנַשֶּׁה אֵינָה קְשִׂיא כָּלִל וּכְלָל" - "כִּי לֹא יִרְאֵנִי" הוּא
גְבוּהָ יוֹתֵר, "כִּי לֹא יִרְאֵנִי" זֶה בְּחִינַת "אֵיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ". וְאֵלּוּ "וּאֲרָאָה אֶת ה'" זֶה
בְּחִינַת "מְלֵא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ". אֹמֵר הֶרְבִּי: יִשְׁעִיָּה הַנְּבִיא אָמַר אַבְנֵי "וּאֲרָאָה אֶת
ה'" - כִּי הוּא עֲדִין הַחֲזִיק בְּ"וּאֲרָאָה אֶת ה'" - (הוּא יָדַע) אֲנִי מַחֲזִיק בְּמַדְרִגָּה הַקְּטַנָּה
יוֹתֵר, אֵף שֶׁמֹּשֶׁה הַחֲזִיק בְּ"כִּי לֹא יִרְאֵנִי".

הַהֶתְקַרְבוֹת שֶׁל הַגְּדוֹלִים שֶׁבְּגְדוֹלִים הִיא, שְׁמַרְאִים לוֹ: 'אֵין לָךְ כְּלוּם, עֲדִין אֵינְךָ
יֹדַע כְּלוּם', "מָה" - זֶה הַתְּקַרְבוֹתוֹ, "מָה חֲמִיתָ, מָה פִּשְׁפִּשְׁתָּ". וְהוּא אַבְנֵי רוּצָה זֹאת,
שִׁירְאוּ לוֹ תְּמִיד - "מָה", זֶה הַתְּקַרְבוֹתוֹ! וְאֵלּוּ לְקַטֵּן יוֹתֵר אֵי אֶפְשָׁר לְהִרְאוֹת "מָה",
חֲבִיבִים לְהִרְאוֹת לוֹ "מְלֵא" - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא 'עֲמֹד' 'אֶתְד', וְ'אֶצְלָךְ', הַחֲזִיק מֵעַמֵּד
וְאֵל תִּפְּל בְּרוּחְךָ!

אחר כך רבי גרשון שראה והרגיש אז את הדביקות שהיתה לרבינו בתפילתו, עד שהבין בעצמו שבאמת
עדיין לא התחיל מימיו להתפלל כראוי כלל וכלל! גם עי' "אבניה ברזל" סיפורים מרבינו ז"ל, אות
כ"ד, בנוסח שונה קצת.

^{טו} עי' ליקוטי מוהר"ן תניינא סי' ז', אות ח': "וזוהו בחינת החילוק שבין נבואת משה רבינו לשאר נביאים;
כי משה ראה באספקלריא המאירה, והם ראו באספקלריא שאינה מאירה (יבמות מט:). שזהו בחינת
החילוק שבין השגת דרי מעלה להשגת דרי מטה, שהם בחינת בן ותלמיד. כי משה השיג בחינת (שמות
ל"ג): "כי לא יראני האדם וחי", זה בחינת ההשגה של מה, בחינת: מה חמית וכו', שזהו ההשגה של דרי
מעלה, בחינת בן. וישעיה, שהיה במדריגה קטנה ממשה, אמר (ישעיה ו): "ואראה את ה'" זה בחינת
השגה של דרי מטה, בחינת תלמיד, בחינת 'מלא כל הארץ כבודו'. כי אף על פי שידע ישעיה שיש השגה
של בחינת מה, אף על פי כן אמר לפי מדריגתו, שהוא היה בבחינת ההשגה של 'מלא כל הארץ כבודו',
בחינת: "ואראה את ה'" "

^{טז} עי' גמ' יבמות מט:

על הטוב יזכרו ידידינו היקרים

שנדבו למען הוצאת הקונטרס

להצלחת

מו"ה ישראל יצחק בן פורטונה הי"ו

מו"ה מרדכי בן פורטונה הי"ו

מו"ה אהרן יורם בן חנה הי"ו

מו"ה אליהו חיים הלוי בן רחל הי"ו

האשה קורין איילה בת רחל הי"ו

יזכרון בהיכל ה'

מרת דבורה נועה בת קורין איילה ע"ה

מרת דבורה בת שמשון ע"ה

מרת לולה בת יהודה ע"ה

מרת שרה בת אברהם ע"ה

מו"ה משה ב"ר אברהם ע"ה

מו"ה דוד שלמה ב"ר ברוך אלכסנדר הלוי ע"ה

תהא נשמתם צרורה בצרור החיים